

Жаренко, В.Ф. Особливості правового регулювання кредитування сільськогосподарських товаровиробників, створених у процесі реформування КСП [Текст] / В.Ф. Жаренко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. тез доп. X Всеукраїнської науково-практичної конференції (22–23 грудня 2007) : у 2 т. Том 2 / УАБС НБУ. – Суми, 2007. - С. 36-37.

**В.Ф. Жаренко, ст. викладач,
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”**

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ КРЕДИТУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ, СТВОРЕНИХ У ПРОЦЕСІ РЕФОРМУВАННЯ КСП

Серйозною проблемою в діяльності сільськогосподарських підприємств різних організаційно-правових форм (ТОВ, приватних, АТ, сільськогосподарських виробничих кооперативів), фермерських господарств, створених у процесі реформування колективних сільськогосподарських підприємств (КСП), є значний дефіцит власних обігових коштів для здійснення виробництва. Головною причиною є диспаритет цін на продукцію сільського господарства і матеріально-технічні ресурси, що використовуються підприємствами у виробництві. Останнім часом диспаритет цін зростає, а тому подальший ефективний розвиток цієї галузі неможливий без залучення значних фінансових ресурсів, насамперед кредитних. Правовідносини у сфері кредитування врегульовані Цивільним кодексом України, зокрема, нормами глави 71.

Особливість правового регулювання кредитування сільгоспвиробників полягає в тому, що держава надає даній категорії суб'єктів господарювання певні фінансові преференції, передбачаючи щорічно в законі про Державний бюджет України кошти для здійснення їх фінансової підтримки через механізм здешевлення короткострокових та середньострокових кредитів. Щорічно на підставі закону про Державний бюджет постановою Кабінету Міністрів України затверджується порядок використання зазначених коштів. На 2007 р. такий порядок затверджено постановою КМУ від 21 лютого 2007 року № 259, відповідно до якого короткостроковим є кредит, залучений на строк не більше ніж 12 календарних місяців, а середньостроковим – від 12 до 36 календарних місяців. У пункті 3 порядку зазначено, що компенсація за відсотковою ставкою банку надається на конкурсній основі підприємствам АПК, які залучили кредити у поточному році, та залученими у 2006 році короткостроковими кредитами за умови, що сума відсотків за користування кредитом та за додатково укладеними договорами, предметом яких є надання банками послуг (розрахункове обслуговування кредиту, розгляд кредитного проекту, управління кредитом, консультаційні послуги), а також за кредитами кредитних спілок не перевищує у національній валюті 18 % річних для короткострокових і 17 % – для середньострокових кредитів. Компенсація не надається позичальникам, яких визнано банкрутами, стосовно яких порушено справу про банкрутство, що перебувають на стадії ліквідації або мають прострочену (більш як за півроку) заборгованість перед Державним і місцевими бюджетами та Пенсійним фондом України. Компенсація за короткостроковими та середньостроковими кредитами у національній валюті надається у розмірі

облікової ставки Національного банку, що діє на дату нарахування відсотків за користування кредитами. Для здійснення компенсації на здешевлення відсоткових ставок за короткостроковими кредитами районні держадміністрації утворюють конкурсні комісії у відповідному (за представництвом державних органів) складі. Для розгляду заявок по середньостроковим кредитам конкурсні комісії утворюються при облдержадміністраціях.

Проблемним питанням при отриманні кредитів є відсутність власного ліквідного майна у більшості сільськогосподарських товаровиробників для передачі у заставу банку під забезпечення кредиту. Це є однією із причин того, що в 2007 році в Сумській області із близько 1200 сільгосп підприємств, фермерських господарств – платників ФСП – кредити отримала лише четверта частина.